

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

МУНІЦИПАЛЬНИЙ ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ПЛАН МІСТА ЛЬВОВА

В РАМКАХ ПЛАНУ СТАЛОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

МЕП чи Енергетична стратегія?

- **часовий горизонт**
- **масштаб (охоплення)**
- **цілі**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

✓ Енергетична стратегія Львова до 2020 року

часовий горизонт – 2020 р.
масштаб (охоплення) – всі
сектори

цілі – стратегічні (оптимальні
обсяги енергозбереження +
оптимальний енергобаланс +
належний екологічний стан)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

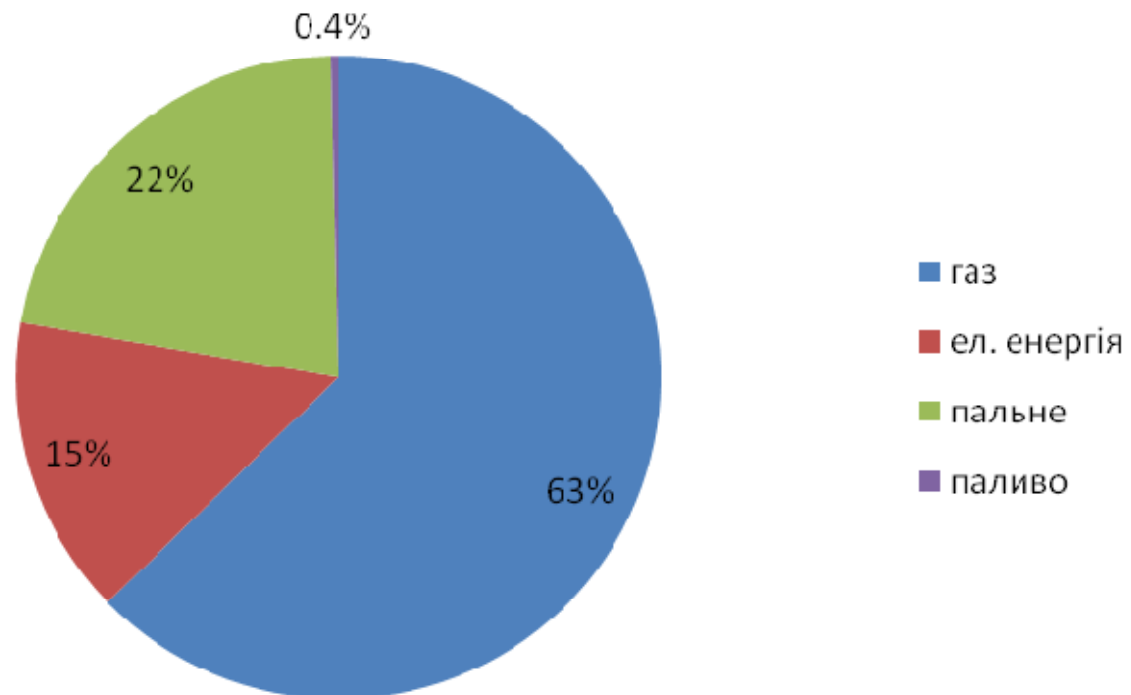

ВИХІДНИЙ СТАН

- 2009 рік

ЕНЕРГОБАЛАНС МУНІЦИПАЛІТЕТУ за видами енергоресурсів

Обсяг нормалізованого споживання – **9901.1** млн. кВт*год

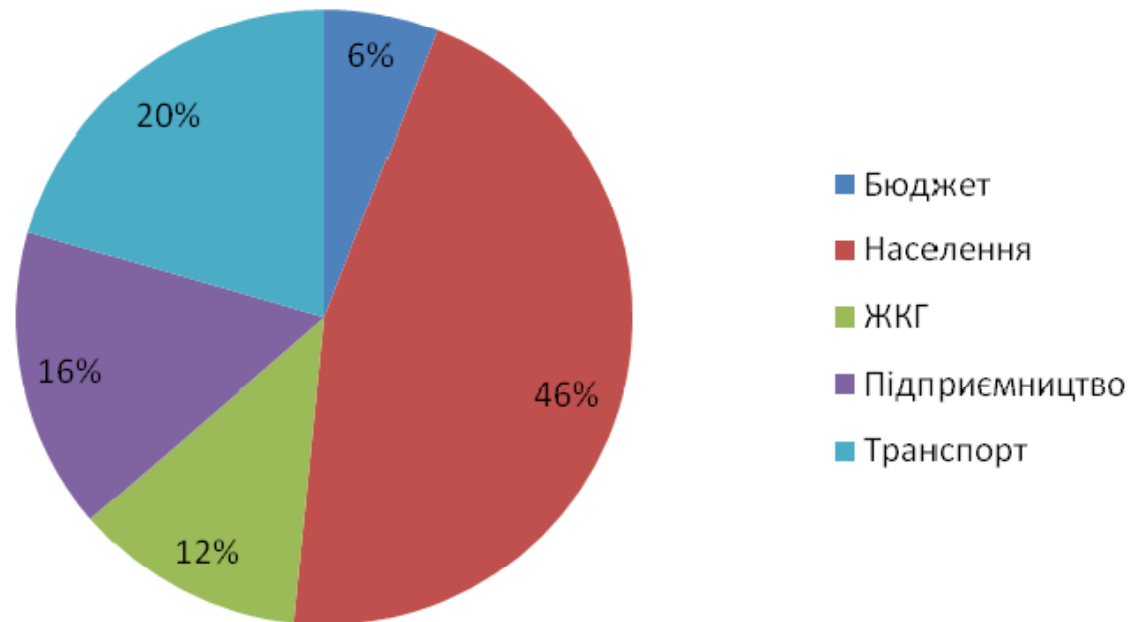

ВИХІДНИЙ СТАН

- 2009 рік

ЕНЕРГОБАЛАНС МУНІЦИПАЛІТЕТУ за секторами енергоспоживання

Обсяг нормалізованого споживання – **9901.1** млн. кВт*год

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

ПРОГНОЗ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯ до 2020 року

Закладені в прогноз гіпотези

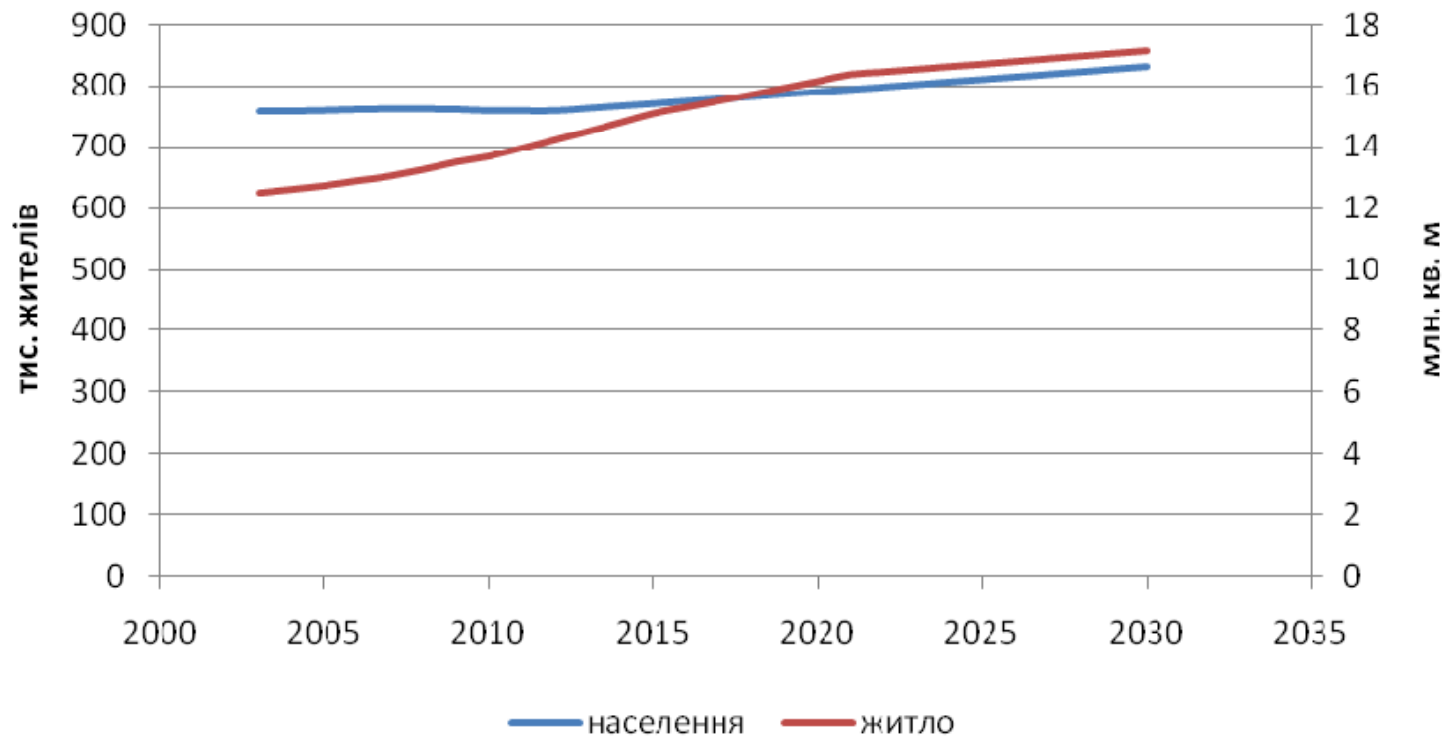
Під час прогнозу важливо максимально врахувати зовнішні фактори, що впливають чи можуть вплинути в майбутньому на енергетичну сферу міста. Для міста Львова можна визначити такі ключові точки:

- **2012** рік – час проведення футбольного турніру Євро-2012. До цього часу усі зусилля міста спрямовані на підготовку до турніру, отже інші сфери фінансуються за залишковим принципом
- **2011–2012** роки – завершення економічної кризи в Україні, початок економічного зростання
- **2015** рік – повне роздержавлення комунальної сфери, діють державні програми підтримки у сфері енергоефективності
- **2017** рік – вартість газу сягне тієї межі, після якої спалювати його буде економічно недоцільно, а отже газ перейде з категорії палива в категорію цінної сировини.

Тенденції та прогнози до 2030 року

- демографія
- житлове будівництво

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

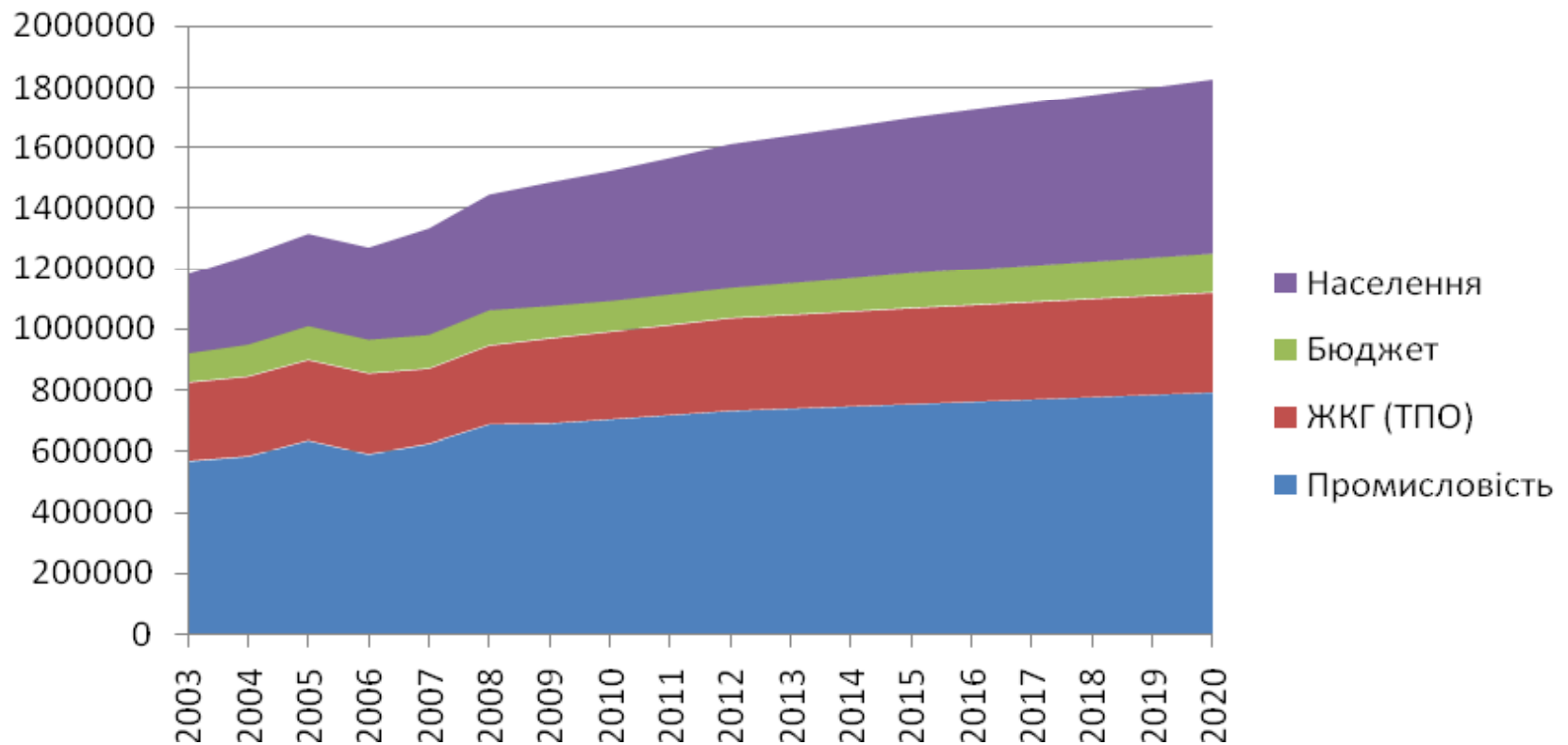
РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

ПРОГНОЗ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯ

Споживання електричної енергії

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

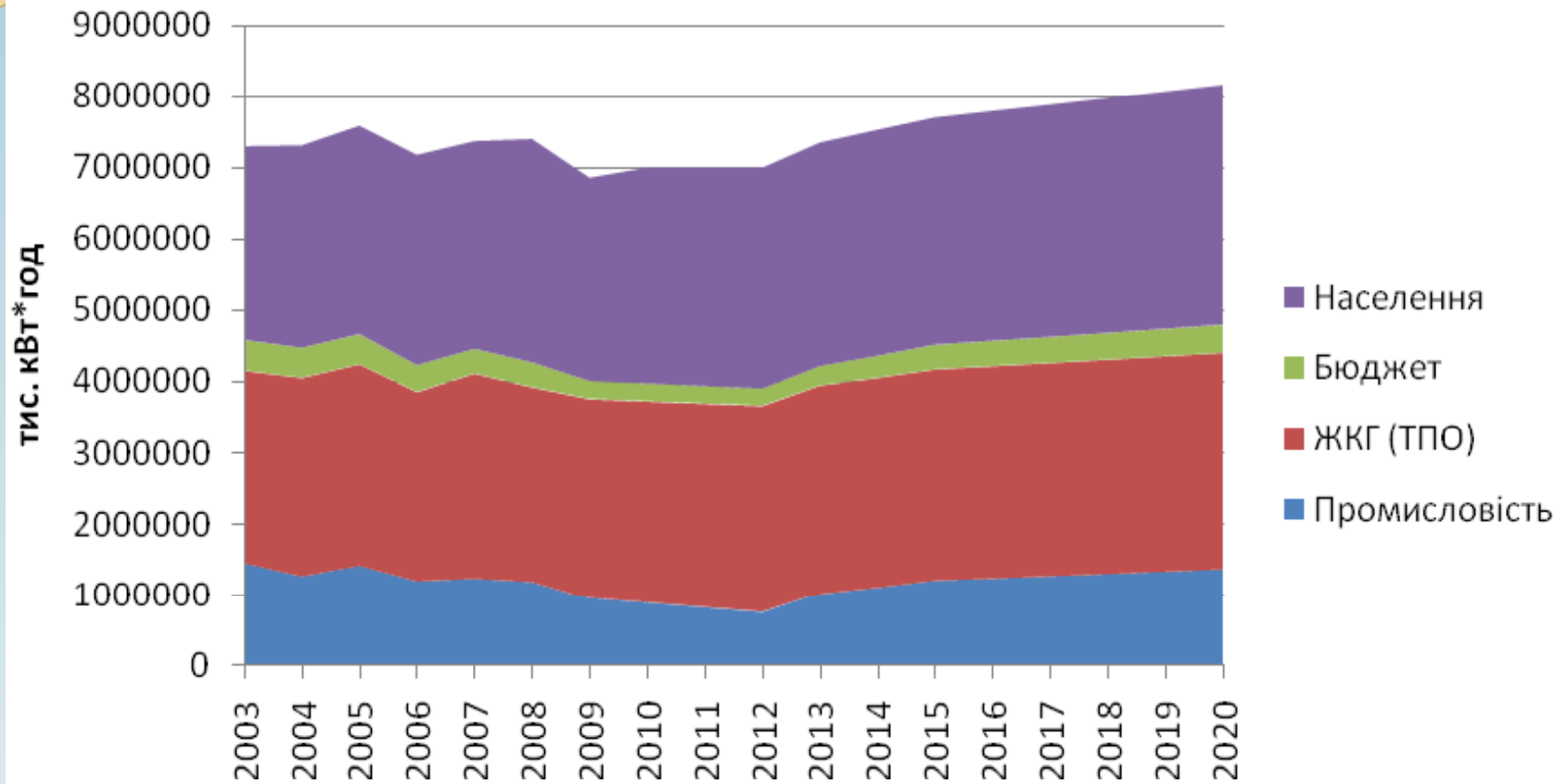
РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

ПРОГНОЗ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯ

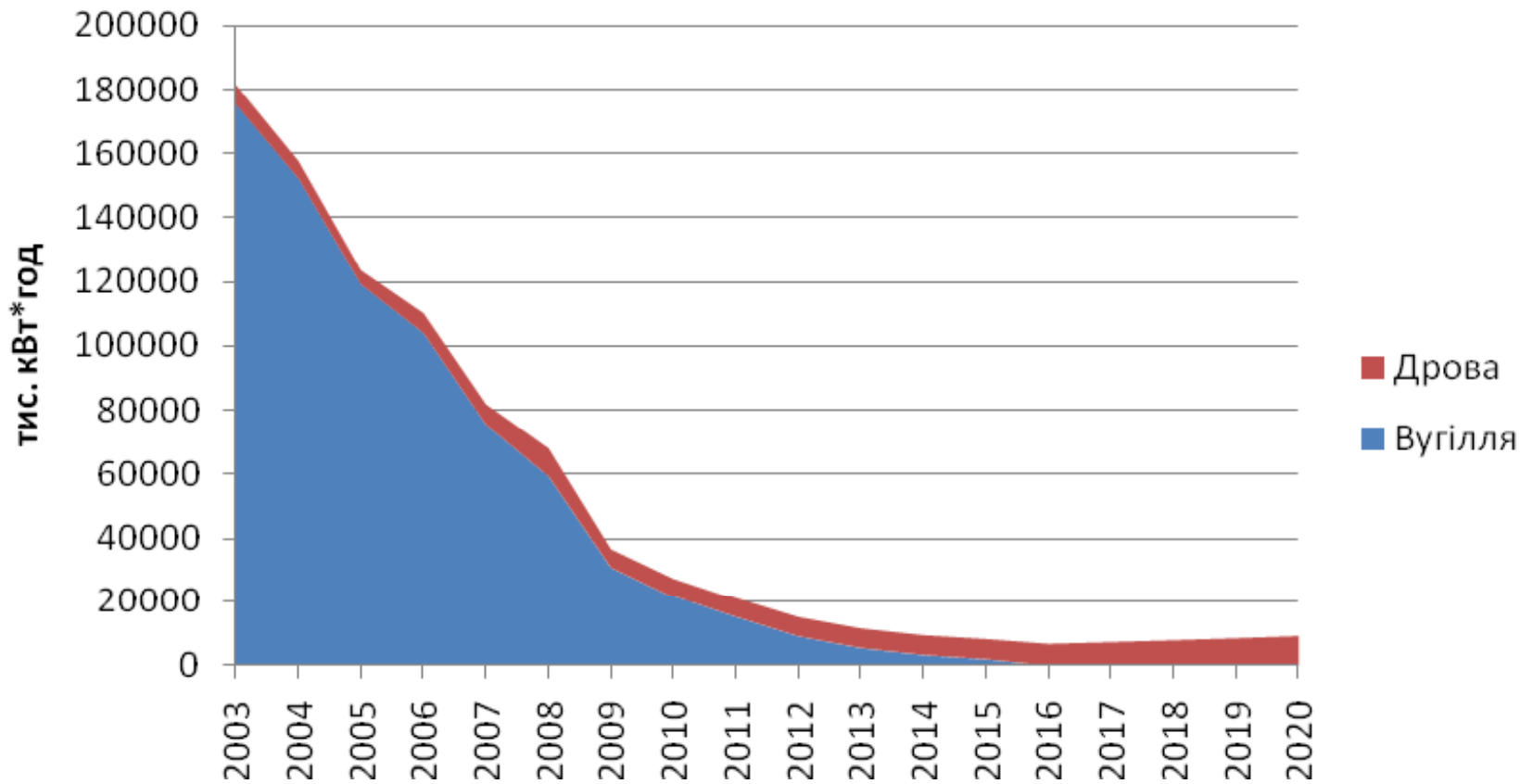
Споживання газу

ПРОГНОЗ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯ

Споживання твердих палив

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

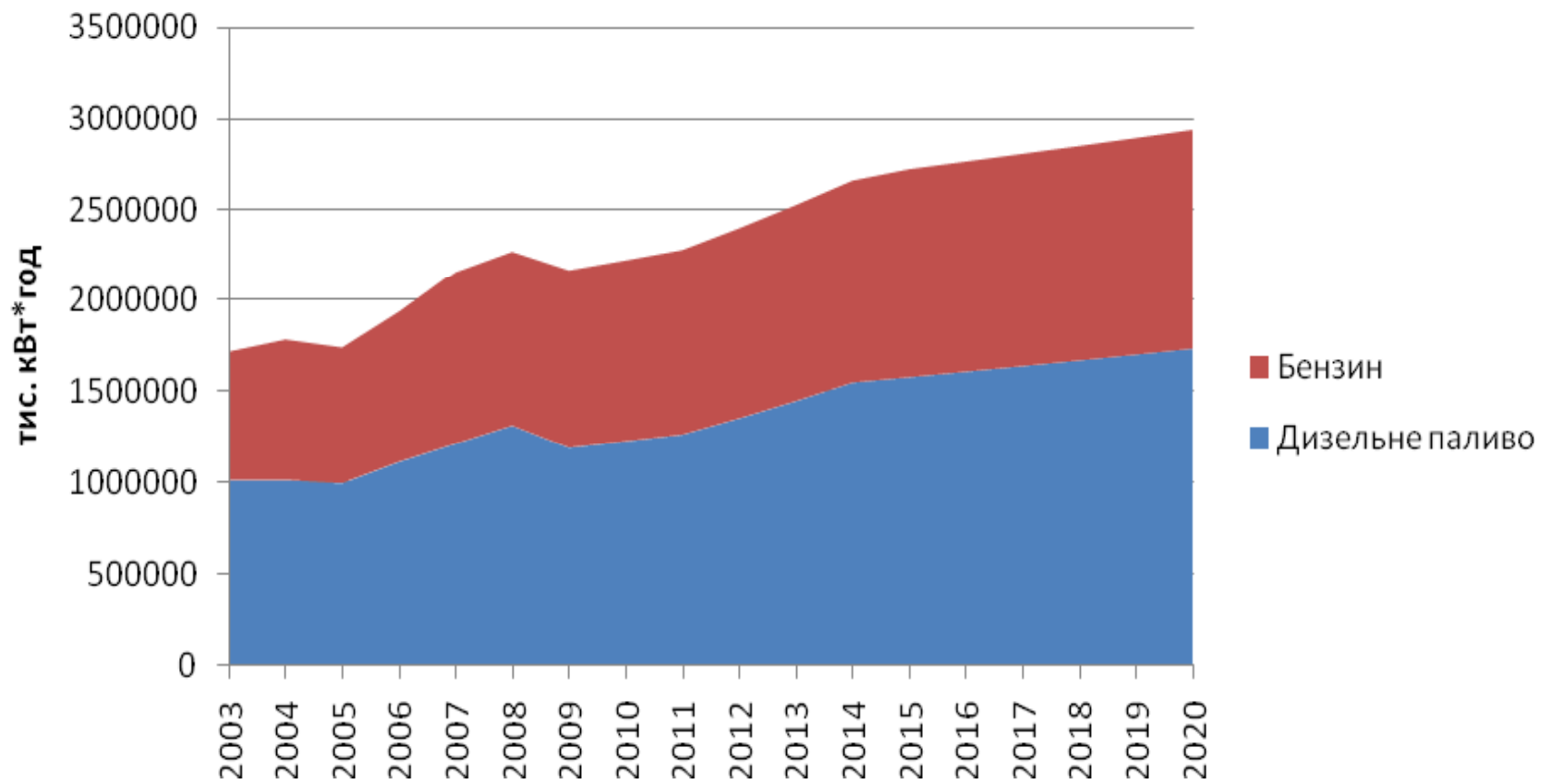
РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

ПРОГНОЗ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯ

Споживання пального

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

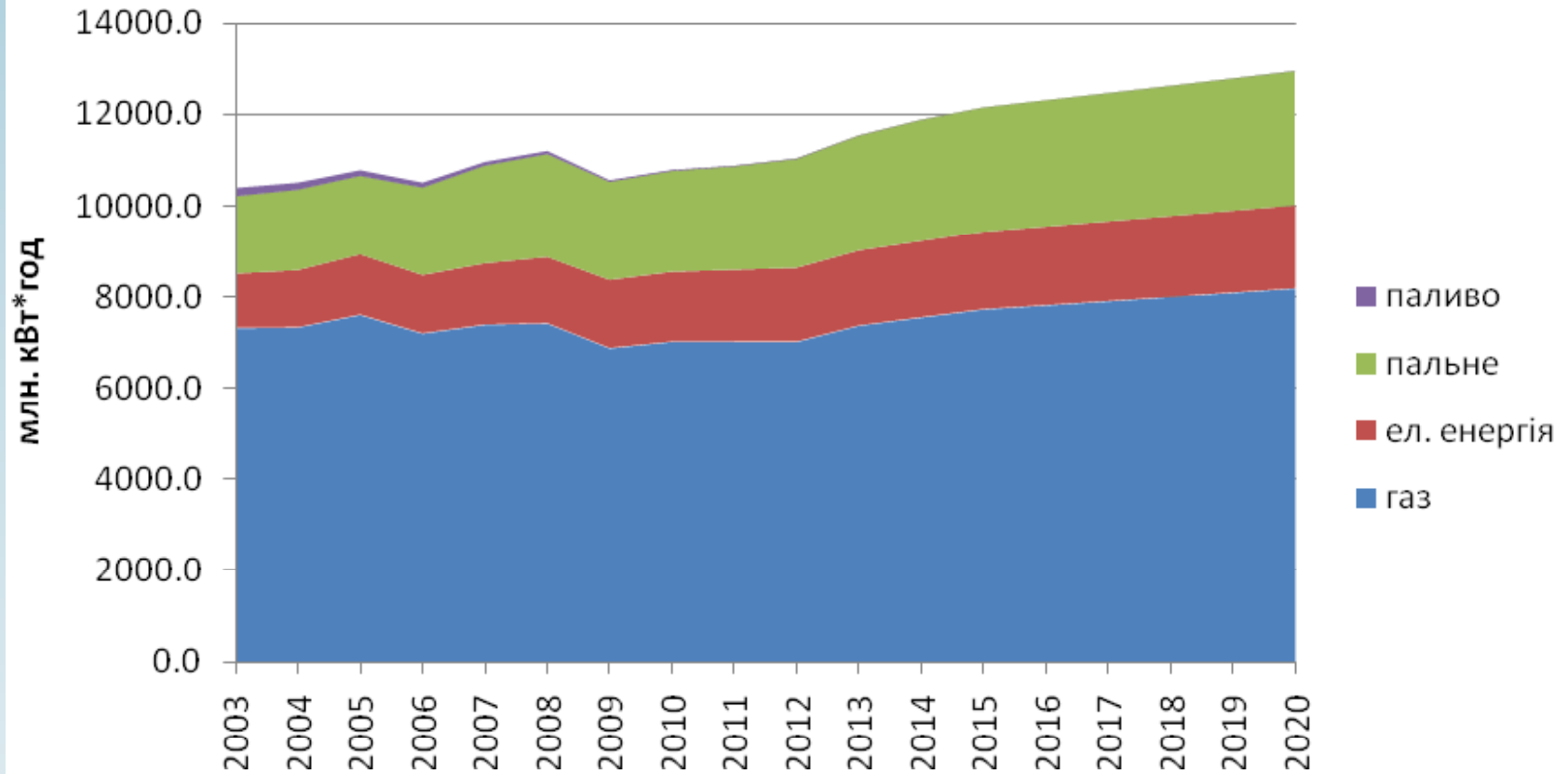
РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

ПРОГНОЗ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯ

Споживання усіх видів енергоресурсів

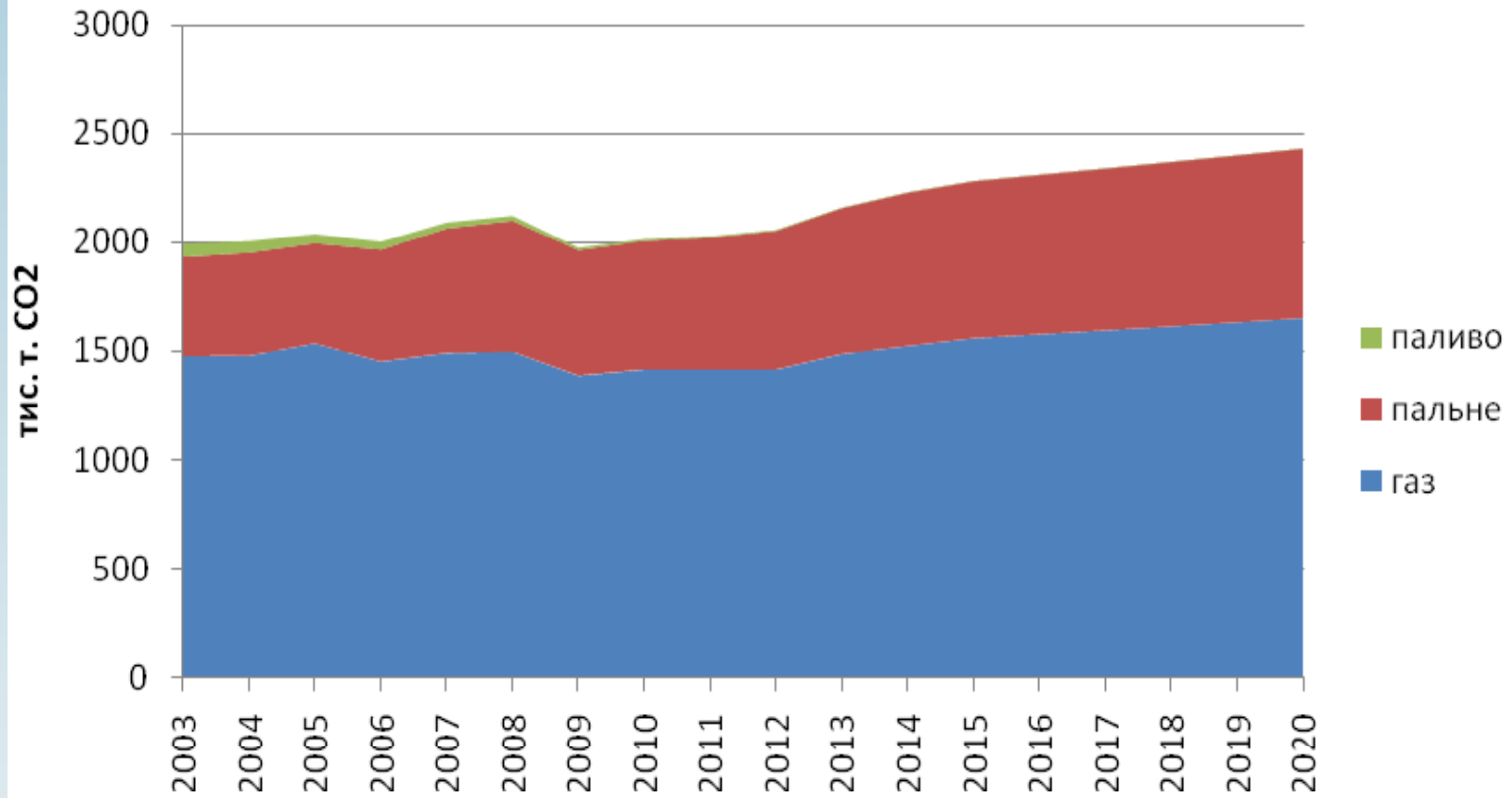
USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

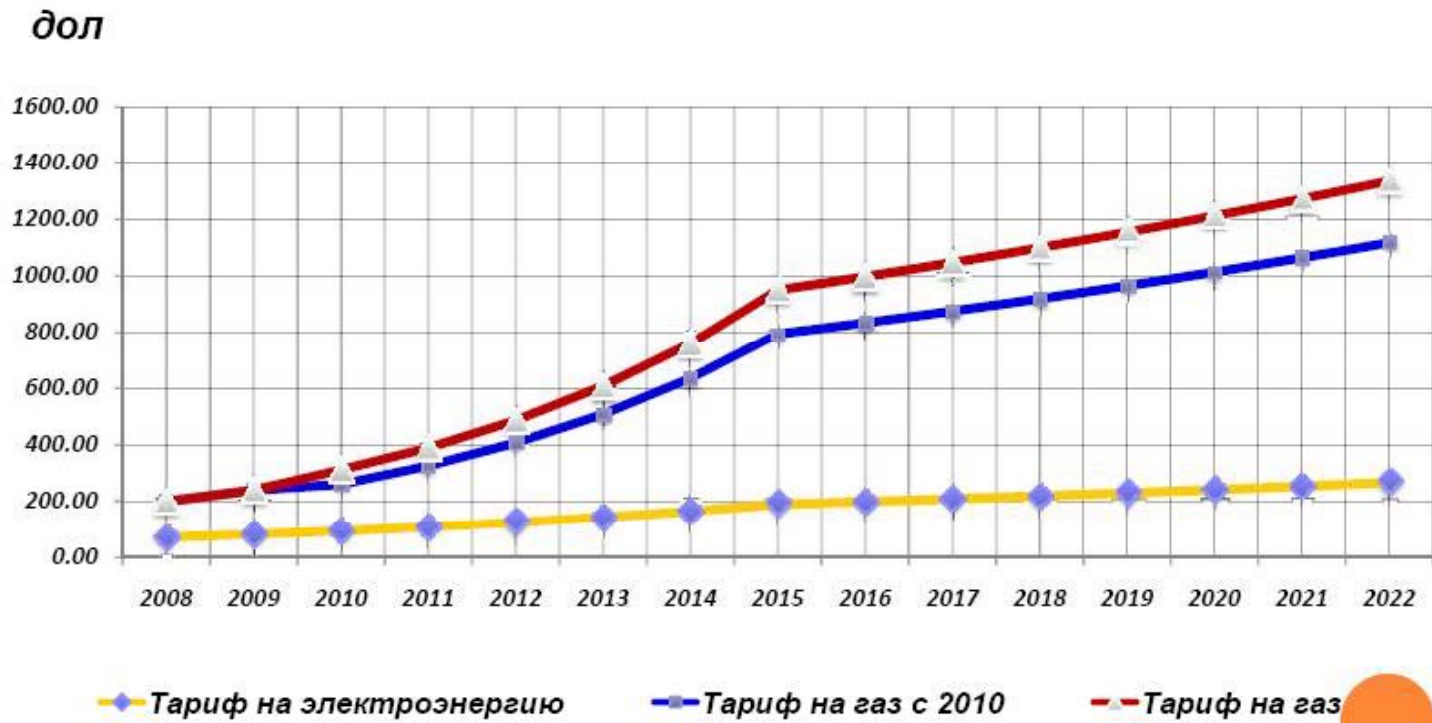

ПРОГНОЗ ВИКИДІВ CO₂ у розрізі видів енергоресурсів

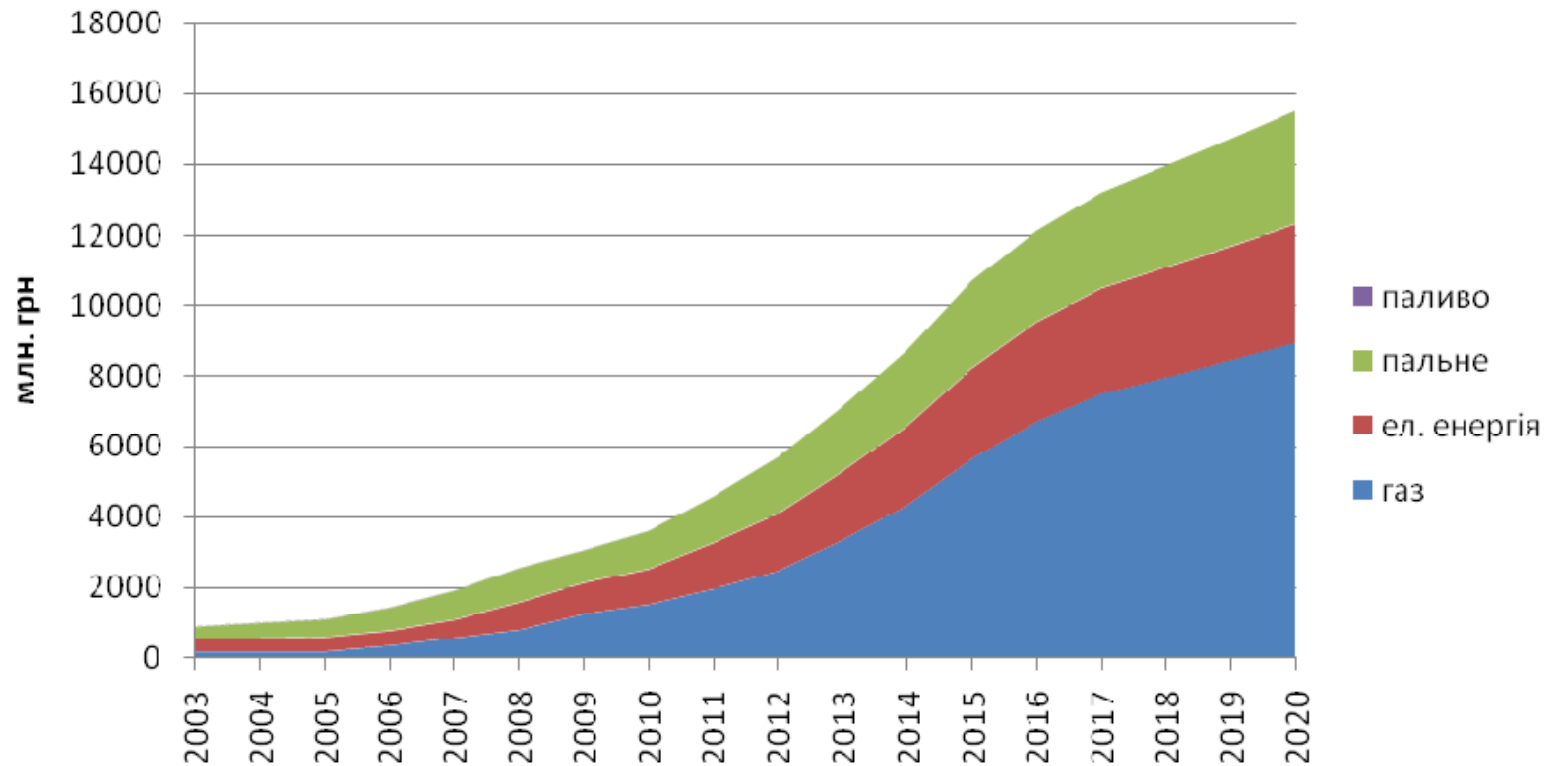
ПРОГНОЗ ВАРТОСТІ ЕНЕРГОНОСІЇВ

ПРОГНОЗ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯ

Видатки муніципалітету за енергоносії

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ МУНІЦИПАЛІТЕТУ

у відповідності з державними та міжнародними документами

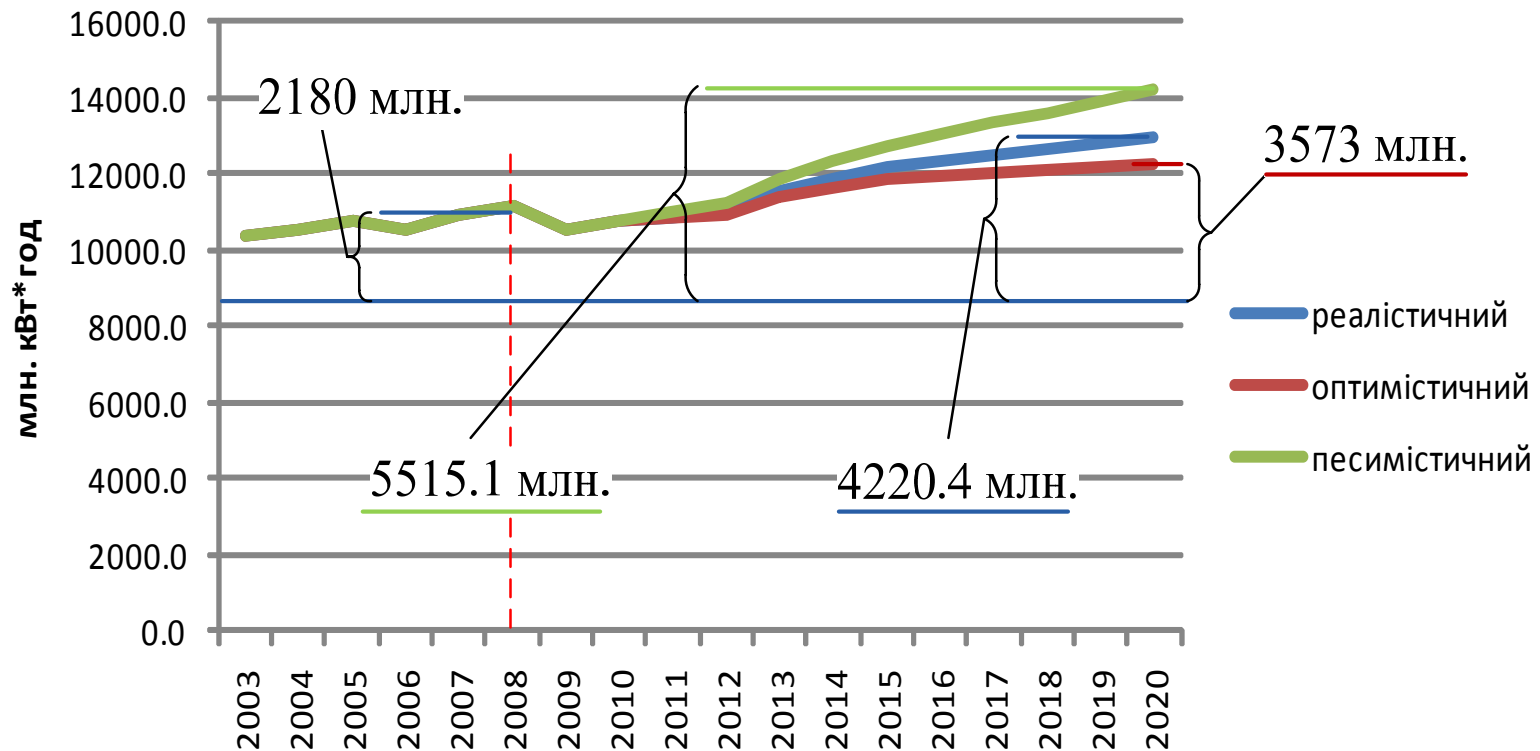
- зменшити рівень енергоспоживання на **20% до 2020 р.** та на **51,3% до 2030** року,
- зменшення втрат теплової енергії під час транспортування на **7-8 % до 2020** року,
- зменшення обсягів використання **природного газу на 20% до 2020 р.** шляхом його економії та заміщення альтернативними видами палива,
- зменшення викидів **вуглекислого газу на 20% до 2020** року,
- розвиток **НВДЕ на рівні 20%** сумарного рівня споживання первинної енергії.

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ МУНІЦИПАЛІТЕТУ

Необхідні обсяги енергозаощадження

З врахуванням реалізації “м”яких” заходів, у програму допустимо закласти лише 30% прогнозованого приросту енергоспоживання. Тобто необхідні обсяги енергозаощадження до 2020 року - **2726 млн. кВт*год.**

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ МУНІЦИПАЛІТЕТУ

Розподіл обсягів енергозаощадження між секторами

№ п/п	Групи споживачів	Обсяги скорочення енергоспоживання, млн. кВт·год
1	Бюджет	162,0
2	Населення	1244,3
3	ЖКГ	329,8
4	Підприємництво	429,7
5	Транспорт	560,2
	Сума	2726

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ МУНІЦИПАЛІТЕТУ

Заощадження в муніципальних будівлях

Сучасні нормативні документи вимагають утеплення будівель до рівня теплоспоживання

- **75 кВт·год/м²/рік** (сучасні нормативні документи).
- **45 кВт·год/м²/рік**, яка є (орієнтиром у країнах ЄС)

Термомодернізацію усіх будівель міської комунальної власності з дотриманням першої вимоги дозволить зменшити теплоспоживання до рівня 74.24 млн. кВт·год. З врахуванням споживання електричної енергії та гарячої води енергоспоживання становитиме 96.2 млн. кВт·год.

Щорічна економія енергоресурсів складе 52.22 млн. кВт·год чи 35% від рівня сучасного енергоспоживання.

Це означає що необхідно утеплити **96%** муніципальних будівель, тобто майже усі.

Очевидно, що доцільніше термомодернізувати будівлі з дотриманням рекомендацій ЄС.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ МУНІЦИПАЛІТЕТУ

Заощадження в бюджетних будівлях

Сумарне заощадження у будівлях бюджетної сфери складає 401,72 млн. кВт·год. Оскільки енергоспоживання необхідно скоротити на 162 млн. кВт·год, необхідне енергозаощадження 240 млн. кВт*год, тобто необхідно реконструювати **40% бюджетного фонду до 2020 р.**

У кількісному відношенні це означає, що необхідно виконати повний комплекс енергоощадних заходів на: **169 об'єктах міської комунальної власності** та **150 будівлях обласної комунальної і державної власності.**

Отже кожного року необхідно реконструювати **не менше 319 об'єктів.**

Повна термомодернізація має бути завершена до **2030 року.**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ МУНІЦИПАЛІТЕТУ

Заощадження енергоресурсів населенням

Обсяги термомодернізаційних робіт у житловому секторі

№ п/п	Приналежність	Кількість будівель, під реконструкцію		До 2030 року
		до 2020 року	щорічно	
1	ОСББ	122	13	338
2	Відомчі	140	14	387
3	ЖБК	85	8	235
4	Територіальної громади	3099	310	8583
5	Приватні	3672	367	10170
	Разом	7118	712	19713

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ МУНІЦИПАЛІТЕТУ

Заощадження теплопостачальними організаціями

Зменшення споживання енергоресурсів у сфері ЖКГ необхідно розглядати сумісно зі зменшенням споживання енергоресурсів його абонентів (населенням та об'єктами бюджетної сфери).

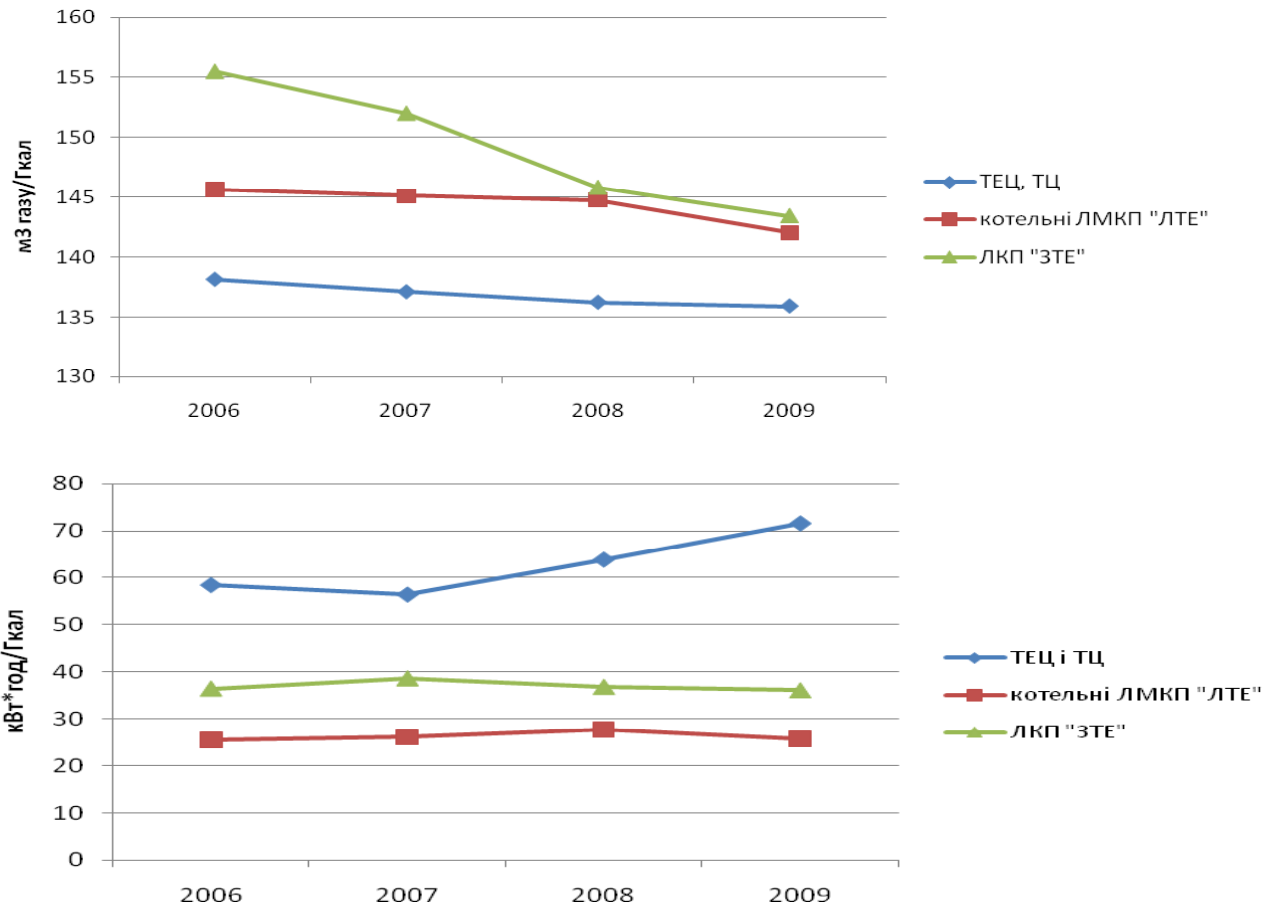
Внаслідок термомодернізації будівель споживання тепла від теплопостачальних організацій зменшиться на 1100 млн. кВт·год в ЛМКП «Львівтеплоенерго» на 307 млн. кВт·год в ЛКП «Залізничнетеплоенерго». Пропорційно до цього зменшаться втрати газу у котельнях та частково втрати теплової енергії у мережах.

Сумарні втрати у системах теплопостачання становлять 24,4%, отже теоретично можливе зменшення енергоспоживання на 340 млн. кВт*год
Реально ж очікуване зменшення втрат – **не більше 250 млн. кВт·год.**

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ МУНІЦИПАЛІТЕТУ

Заощадження теплопостачальними організаціями

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ МУНІЦИПАЛІТЕТУ

Заощадження теплопостачальними організаціями

Внаслідок **неоптимальності гідравлічних режимів** питомі витрати електричної енергії на транспортування 1 ГКал тепла у 2009 році склали **49,7 кВт·год/Гкал** в мережах Львівтеплоенерго та **36,1 кВт·год/Гкал** у мережах Залізничнетеплоенерго.

Граничні питомі витрати електричної енергії нормуються на рівні 18 кВт·год/Гкал для котелень потужністю понад 2 Гкал/год, та 20 кВт·год/Гкал – для котелень меншої потужності. Отже наявні перевитрати електричної енергії у 2-3 рази.

Якщо зменшити питомі витрати електричної енергії до рівня 25 кВт·год/Гкал, отримаємо щорічне заощадження електричної енергії

- **37 млн. кВт·год** в мережах Львівтеплоенерго
- **9,1 млн. кВт·год** – Залізничнетеплоенерго.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ МУНІЦИПАЛІТЕТУ

ЛМКП "Львівводоканал"

Основним енергоресурсом, що споживає Львівводоканал, є електрична енергія. Можливий **потенціал енергозаощадження**, завдяки **оптимізації гідравлічного режиму складає 10-15%**, що у абсолютному вираженні складає 20 млн. кВт·год.

ЛКП "Львівсвітло" та ЛКП "Львівелетротранс"

Основними ощадними заходами у системі освітлення міста є заміна застарілих ламп на нові енергоощадні та впровадження системи керування. Проте отримане заощадження компенсується підвищенням рівня освітлення міста.

Щодо Львівелетротрансу, тут необхідно очікувати його розвитку, а отже й росту енергоспоживання.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ МУНІЦИПАЛІТЕТУ

Заощадження на транспорті

За статистикою 30% поїздок машин у межах міста здійснюється на відстані менше 3 км, і майже 50% – на відстані менше 5 км. Альтернативою цим поїздам є піша хода та їзда на велосипедах.

Перспективним є запровадження у Львові безтранспортних зон, втіливши європейську систему «park and walk» (паркуй і далі йди пішки). Для цього необхідно:

- сформуванати транспортні розв'язки навколо таких зон,
- збудувати систему автостоянок,
- у пішохідній зоні розмістити мережу паркінгів для велосипедів та зробити відповідну розмітку,
- необхідна також велосипедна розмітка на дорогах міста.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ МУНІЦИПАЛІТЕТУ

Заміщення ПЕР в енергобалансі муніципалітету

За реконструкції наявного обладнання на ТЦ **частка вугілля у балансі теплопостачальних організацій складе 21%** (у енергобалансі муніципалітету це буде майже 6%). У випадку нарощення потужності (можливе нарощення теплової потужності 558 МВт чи 480 Гкал/год – з них 384 МВт чи 330 Гкал/год на ТЦ «Північна» та 174 МВт чи 150 Гкал/год на ТЦ «Південна») частка вугілля зросте **до 40%** (у енергобалансі муніципалітету – до 17%). Зауважимо, що другий варіант можливий лише у випадку розширення зони дії систем централізованого теплопостачання.

Вартість обладнання та робіт з переведення ТЦ «Північна» на тверде паливо становить **245 млн. грн.** Вартість проектної документації близько 9 млн. грн. У випадку нарощення теплової потужності **з встановленням турбін** – необхідні капіталовкладення складуть **понад 3 млрд. грн.**

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ МУНІЦИПАЛІТЕТУ

ТПВ як енергоресурс

Обсяги накопичення ТПВ на міському полігоні

Календарний рік	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Обсяги ТПВ, тис. м ³	968	1071	1121	1301	1428	1462	1661

Нижча робоча теплотворна здатність ТПВ у містах України коливається від 800 до 1600 ккал/кг, отже потенційна кількість тепла за рік у середньому становитиме 400 тис. Гкал. Це становить майже **30% тепла**, що відпускається теплопостачальними організаціями. **До 2020 року обсяги ТПВ зростуть ще у 1,5–2 рази**, а отже завдяки використанню ТПВ можливо забезпечити половину теплотреб споживачів, приєднаних до централізованого теплопостачання.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

ЦІЛІ МЕП В РАМКАХ СТРАТЕГІЇ

На відміну від плану сталого енергетичного розвитку МЕП властиві такі відмінності (відповідно до рекомендацій EnEffect):

- термін дії **МЕП** є коротшим та складає лише **4 роки**,
- обмежується **муніципальною сферою**, яка включає муніципальні будівлі (фінансуються з міського бюджету), комунальні підприємства та комунальний транспорт.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

ЦІЛІ МЕП В РАМКАХ СТРАТЕГІЇ

Заходи у муніципальних будівлях

	Пакет 1	Пакет 2	Пакет 3	Пакет 4	Пакет 5
Утеплення та за батареїні екрани	+	+	+	+	+
Заміна вікон	-	-	+	+	+
Рекуперативна вентиляція	-	-	-	+	+
Керування освітленням	+	+	+	+	+
Промивання СО	-	+	+	+	+
Заміна приладів опалення	-	-	-	-	+
Душові насадки і аератори	-	+	+	+	+

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

ЦІЛІ МЕП В РАМКАХ СТРАТЕГІЇ

Заходи у муніципальних будівлях

Для термомодернізації в рамках міського муніципального плану відібрано **24 об'єкти** із загальним енергоспоживанням 27059,6 МВт·год, що становить **18,2% поточного енергоспоживання**, що відповідає цілям МЕП.

Календарний план утеплення муніципального фонду

Календарний рік	По роках, вар1(пакет 5)		По роках, вар2(пакет 5)	
	кількість	вартість, млн. грн	кількість	вартість, млн. грн
2011 рік	6	25,86	3	16,29
2012 рік	6	29,97	5	27,53
2013 рік	6	30,68	8	35,68
2014 рік	6	30,67	8	37,68

Фінансування заходів покладається в основному на бюджет розвитку

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

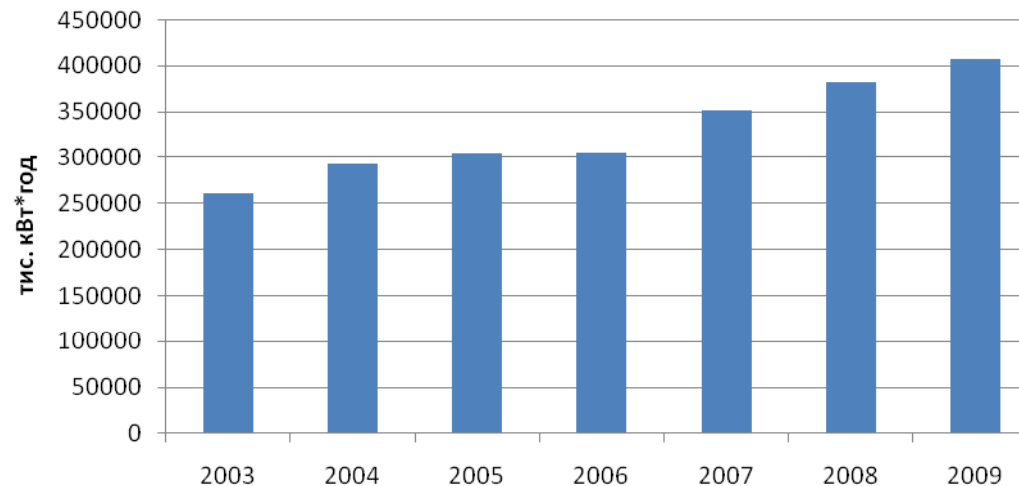

ЦІЛІ МЕП В РАМКАХ СТРАТЕГІЇ

Заходи у житлових будівлях

Основним заходом, щодо населення, є поступова зміна його свідомості.

споживання електроенергії населенням

Тут важливими є розроблення та запровадження системи **м'яких заходів** – проведення щорічного тижня енергозбереження, тематичних уроків у школах, розповсюдження інформаційних матеріалів тощо.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

ЦІЛІ МЕП В РАМКАХ СТРАТЕГІЇ

Заходи у житлових будівлях

Проведення інформаційних заходів:

- дні енергії,
- навчання у ДНЗ, СЗШ, ВНЗ з питань природокористування та енергоефективності,
- конкурс малюнків “збереження енергії: дитячі відповіді на дорослі запитання”,
- виставка плакатів «Україна Польща – дві країни, одна програма енергоефективності».

Розроблення **кількох проектів з термомодернізації багатоповерхових будинків типової забудови.**
Розроблення рекомендацій з **комплексної термомодернізації приватних одноповерхових будинків.**

В рамках **РМТ** - термомодернізація **двох пілотних багатоповерхових житлових будинків ОСББ.**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

“Латкова” термомодернізація багатоповерхових будинків

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ

в комунальній енергетиці

Термомодернізація будівель дозволить у три рази зменшити навантаження на системи тепlopостачання. Це дозволить:

- повністю закрити комунальні котельні та перемкнути їх споживачів на ТЕЦ чи ТЦ,
- на цих джерелах максимально відмовитися від газу та замістити його іншими видами енергоносіїв.

Оптимальним буде таке співвідношення:

- вугілля – 40%
- ТПВ – 40%
- теплові помпи – 20%.

Газ на таких джерелах буде використовуватися лише для потреб покриття **пікового** навантаження. Його доля у енергобалансі Львова не перевищуватиме 3-5%.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

МОЖЛИВІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ПРОЕКТІВ

1. Кошти міського бюджету (бюджету розвитку);
2. Кошти державного бюджету (державні програми, Фонд сприяння місцевому самоврядуванню України і т.п.);
3. Кредити вітчизняних фінансових установ;
4. Гранти (проекти РМТ, Model Ciudad та ін.);
5. Кредити NEFCO;

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ !